

Μαθήματα που αντλούμε από το Φινλανδικό μοντέλο ανάπτυξης- Συμπεράσματα
Θανάσης Λαβίδας
Αντιπρόεδρος ΣΕΒ
Πρόεδρος SEV INTERNATIONAL
Δευτέρα, 11 Οκτωβρίου 2004

Κυρίες και Κύριοι,

Κλείνοντας τη σημερινή ημερίδα, θέλω να ευχαριστήσω κι εγώ με τη σειρά μου τους προσκεκλημένους μας, που μας τίμησαν σήμερα με την παρουσία τους και μας διαφώτισαν με τις ομιλίες τους.

Το φινλανδικό πρότυπο αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση, όχι μόνον για τη χώρα μας αλλά και για εκείνες που μόλις τώρα εισχώρησαν στην Ενωμένη Ευρώπη. Ένα παράδειγμα που μπορούμε να το ακολουθήσουμε γιατί είναι ήδη εφαρμοσμένο και έχει στεφθεί με επιτυχία. Σήμερα ακούσαμε πώς το όραμα, η αποφασιστικότητα, η διορατικότητα αλλά και η ανάγκη ταυτόχρονα οδήγησε τη φινλανδική κοινωνία σε μια εποχή ανάπτυξης και προόδου. Η χώρα μας διαθέτει όλα τα παραπάνω κι επιπλέον, οδηγείται από την έντονη ανάγκη αναβάθμισης και εξέλιξης, που μπορούν να την καθιερώσουν ως ένα ισότιμο μέλος της διευρυμένης Ενωμένης Ευρώπης.

Ακούσαμε αναλυτικά τους παράγοντες εκείνους που οδήγησαν τη Φινλανδία σ' αυτό που είναι σήμερα : μια χώρα που έχει το μικρότερο ποσοστό διαφθοράς στον κόσμο, είναι από τις κορυφαίες χώρες σε δείκτες ανάπτυξης κι ανταγωνιστικότητας, είναι η 6^η πιο δημοφιλής στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων, είναι πρωτοπόρος στο χώρο της Πληροφορικής (IT : Information Technology). Επιπλέον, η Φινλανδία διατηρεί την πρώτη θέση παγκοσμίως στο δείκτη ανάπτυξης ανταγωνιστικότητας σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του World Economic Forum.

Η φινλανδική κοινωνία έχει θέσει τις σωστές βάσεις και σταθερά θεμέλια για την ανάπτυξή της. Ο ακρογωνιαίος λίθος της προόδου αυτή είναι αναμφισβήτητη η **εκπαίδευση**. Ακούσαμε τον κ. Linna, τον Γενικό Γραμματέα του Φινλανδικού Υπουργείου Παιδείας, να μας περιγράφει ένα ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό σύστημα που κατάφερε να προσελκύσει το ενδιαφέρον των μαθητών για το διάβασμα, συμβάλλοντας έτσι στην καλύτερη κατάρτιση.

Το πρόγραμμα αυτό αφορά :

- ✓ Ελαστικότητα στο σχολικό πρόγραμμα. Οι μαθητές καλούνται να επιλέξουν τα μαθήματα που τους ταιριάζουν περισσότερο, με αποτέλεσμα να διατηρούν αμείωτο το ενδιαφέρον τους.
- ✓ Τη δημιουργία μεγάλου αριθμού δημόσιων βιβλιοθηκών σε κάθε δήμο με πρόσβαση στο διαδίκτυο. Η Φινλανδία είναι η πρώτη χώρα σε αναγνωσιμότητα βιβλίων και το πιο δημοφιλές χόμπι των παιδιών από μικρή κιόλας ηλικία είναι το διάβασμα. Ο κ. Πρέσβης μας ανέφερε ότι ο μέσος όρος ανάγνωσης βιβλίων το χρόνο από το Φινλανδό ανέρχεται στα 20, λαμβάνοντας υπόψη μόνον τον αριθμό βιβλίων που αυτός δανείζεται δωρεάν από τη βιβλιοθήκη κι όχι αυτά που τυχόν αγοράζει.
- ✓ Την ίδρυση ανοικτών πανεπιστημίων προσελκύοντας ακόμα περισσότερους νέους στην εκπαίδευση, μειώνοντας τα ποσοστά ανεργίας, υποστηρίζοντας τη δια βίου εκπαίδευση
- ✓ Την απόδοση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων στα Φινλανδικά Πανεπιστήμια, όπου πολλά διδάσκουν μαθήματα στα αγγλικά (προσελκύοντας ξένους σπουδαστές) αλλά και στα Σουηδικά, απευθυνόμενα στη γειτονική Σουηδία.
- ✓ Ένα ακόμα από τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των Φινλανδικών πανεπιστημίων αποτελεί η στενή συνεργασία με τις επιχειρήσεις και τη βιομηχανία.

Η κατάρτιση των Φινλανδών εκπαιδευτικών είναι εντυπωσιακή. Δάσκαλοι και καθηγητές απαιτείται να έχουν μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών προτού περάσουν στις αίθουσες διδασκαλίας.

- Οι μισθοί τους χωρίς να είναι ιδιαίτερα υψηλοί είναι όμως ανταγωνιστικοί.
- Έχουν δημιουργηθεί εκπαιδευτικοί οργανισμοί όπου οι διδάσκαλοι ασκούν πρακτική πριν αποκτήσουν την ειδικότητά τους.

Το φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα δημιούργησε και συνεχίζει να δημιουργεί τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ευημερία ενός κράτους, προϋποθέσεις που οδηγούν αλλά ταυτόχρονα ενισχύουν την έρευνα κι ανάπτυξη, την επιχειρηματικότητα γνώσης, την πρόοδο.

Η στροφή προς την τεχνολογική κι επιστημονική πολιτική, που διαγράφηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80, ικανοποίησε τους σαφείς στόχους της Φινλανδικής Κυβέρνησης. Η έρευνα κι ανάπτυξη υπήρξε ο κινητήριο μοχλός για τη ραγδαία επιχειρηματική εξέλιξη και άνθηση της οικονομίας.

Το κράτος φρόντισε να προσφέρει στις επιχειρήσεις τρία βασικά πράγματα :

1. το ανθρώπινο δυναμικό με την άριστη επιστημονική κατάρτιση,
2. τους πόρους που αφιερώνονται σε Έρευνα κι Ανάπτυξη (3,5% του ΑΕΠ, ποσοστό πολύ υψηλό σε παγκόσμιο επίπεδο) και
3. τις προϋποθέσεις εκείνες που ευνοούσαν τις σχέσεις κράτους και ιδιωτικού τομέα (ανάπτυξη διεθνών συνεργασιών σε θέματα R&D, δημιουργία κέντρου Ανάπτυξης Τεχνολογίας υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας, εθνικά προγράμματα σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας, κλίμα ελεύθερης αγοράς χωρίς προστατευτικές ρυθμίσεις έναντι του διεθνούς ανταγωνισμού). Η ιδιωτική συμμετοχή στις δαπάνες για έρευνα έφθασε μέχρι και 70%, αποφεύχθηκαν με επιτυχία μονοπωλιακές συνθήκες, εντατικοποιήθηκε η συνεργασία μεταξύ εταιρειών, πανεπιστημίων κι ερευνητικών κέντρων).

Σ' ένα τέτοιο κλίμα, μετεξελίχθηκε και η εταιρεία πρώτων υλών ξύλου και αργότερα καλωδίων και πλαστικών προϊόντων NOKIA σε ηγέτη της ασύρματης επικοινωνίας. Όπως μας εξήγησε, ο κ. Kuusi, πρώην Αντιπρόεδρος του Φινλανδικού κολοσσού, η ιστορία επιτυχίας (success story) της NOKIA είχε τα εξής χαρακτηριστικά :

1. αναζήτησε μια νέα αγορά : ικανοποίησε μια ανάγκη, αυτή της κινητής τηλεφωνίας, πριν καν αυτή γεννηθεί.
2. Στράφηκε στην έρευνα : Επένδυσε έγκαιρα στην ασύρματη τηλεφωνία και το ασύρματο Internet.
3. Στράφηκε σε ολόκληρο τον κόσμο: Για το σχεδιασμό των προϊόντων τους ελήφθησαν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε λαού, κάθε ηλικίας, κάθε κουλτούρας και δεν περιορίστηκαν σε αυτά της φινλανδικής κοινωνίας.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι το 2003 η NOKIA επένδυσε 3,7 δισεκατομμύρια Ευρώ στην Έρευνα, ποσοστό που αντιστοιχεί στο 12,8% των καθαρών πωλήσεών της.

Δεν είναι όμως όλες οι περιπτώσεις σε αυτές της NOKIA. Η Φινλανδική οικονομία αντιμετωπίζει κι εκείνη προκλήσεις τόσο από εσωγενείς όσο κι από εξωγενείς παράγοντες. Η γήρανση του πληθυσμού, ένα από τα θέματα που προβληματίζει και την ελληνική κοινωνία, οδηγεί στην έλλειψη επαρκούς εργατικού δυναμικού. Σήμερα μόνον το 5% των συνολικών εργαζομένων απασχολείται στην πρωτογενή παραγωγή ενώ περίπου το 25% στη μεταποίηση και τον κατασκευαστικό κλάδο.

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της **αγοράς εργασίας** στη Φινλανδία, όπως παρουσιάστηκαν από τον κ. Hellsten, Διευθυντή Συνδέσμου Φινλανδικών Βιομηχανιών, είναι :

- Το επίπεδο απασχόλησης κυμαίνεται πάνω από 67% (ενώ ο μέσος όρος στην Ενωμένη Ευρώπη των 15 ήταν λίγο πάνω από το 64%). Κατά τον κ. Hellsten, ο στόχος της Κυβέρνησης να αυξήσει το ποσοστό αυτό σε 75% μέχρι το 2011, ακούγεται αρκετά αισιόδοξος και τον τοποθετεί στο 2020.
- Ο αριθμός των γυναικών που εργάζονται είναι ιδιαίτερα υψηλός σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.
- Το ποσοστό των υψηλόβαθμων κι εξειδικευμένων στελεχών που οργανώνονται συνδικαλιστικά έχει αυξηθεί, ενώ οι εργοδοτικές ενώσεις παρουσιάζουν αντίστοιχη οργάνωση.

- Το κράτος έχει ρόλο παρατηρητή εφαρμόζοντας με επιτυχία τριμερές σύστημα κοινωνικού διαλόγου. Κίνητρο αποτελούν οι φορολογικές μειώσεις, ενώ επαπειλούνται φορολογικές αυξήσεις, αν δεν επιτευχθούν εισοδηματικές συμφωνίες που εξασφαλίζουν την ανταγωνιστικότητα.
- Το κόστος εργασίας έχει διατηρηθεί υπό έλεγχο. Δεν υπάρχει κατώτερος μισθός αλλά καθορίζονται από τις εργασιακές συμφωνίες ανά κλάδο.

Παρόλα αυτά, οι φινλανδικές επιχειρήσεις δεν είναι αρκετά ικανοποιημένες από τη συνεργασία με τις αρμόδιες κρατικές αρχές. Ο κ. Hellsten, πρότεινε μια σειρά μέτρων, που καλείται η φινλανδική κυβέρνηση να εφαρμόσει, ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει την επικείμενη κάμψη των δεικτών ανάπτυξης της φινλανδικής οικονομίας.

Κυρίες και Κύριοι,

Οι διμερείς σχέσεις Φινλανδίας Ελλάδας έχουν το περιθώριο περαιτέρω ανάπτυξης και σύσφιξης. Οι δύο χώρες μπορούν να μάθουν από τα λάθη τους αλλά και τις επιτυχίες τους, και διατηρώντας το εθνικό τους χρώμα, να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων της Ενωμένης Ευρώπης.

Η αρχή έχει ήδη γίνει. Ο κ. Παναγόπουλος μας περιέγραψε ήδη μια σημαντική επένδυση από τη χώρα μας στη Φινλανδία. Μένουν πολλά ακόμα να πραγματοποιηθούν. Με ισχυρό πνεύμα συνεργασίας και ομαδικότητας μπορούμε να επιτύχουμε πολλά. Η διεύρυνση της Ευρώπης δεν σταματά εδώ. Με τη Φινλανδία στο Βορρά και την Ελλάδα στο Νότιο τμήμα της, καλούμαστε να παίξουμε το δικό μας καταλυτικό ρόλο στην αξιοποίηση ευκαιριών για νέες επενδύσεις.

Κυρίες και κύριοι,

Εν κατακλείδι, οι παράγοντες που συνέβαλαν καταλυτικά στην εντυπωσιακή ανάπτυξη της Φινλανδικής Οικονομίας ήταν :

1. Η ενίσχυση της επένδυσης στην Έρευνα κι Ανάπτυξη με τη στενή συνεργασία του ιδιωτικού τομέα
2. Η Εκπαίδευση
3. Η Μείωση των φόρων και δαπανών
4. Η αξιοποίηση των πόρων που ανήκαν στο κράτος
5. Η δημιουργία ενός ισχυρού κράτους πρόνοιας

Φεύγοντας από αυτήν την αίθουσα σήμερα, είναι καλό όλοι όσοι ακούσαμε σήμερα τις ομιλίες των καλεσμένων μας να σκεφτούμε πώς μπορούμε να αξιοποιήσουμε τα μαθήματα αυτά από τη θέση στην οποία είμαστε, είτε ανήκουμε στο δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα. Από την πλευρά του, ο SEV International στοχεύει στην περαιτέρω συνεργασία των δύο χωρών στο χώρο των επιχειρηματικών ευκαιριών που παρουσιάζονται και στην ανταλλαγή επενδύσεων. Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, δεν υπάρχουν πλέον γεωγραφικά σύνορα, γεγονός που ευνοεί τις οικονομικές συνεργασίες.

Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου του ΣΕΒ αλλά και του SEV International, σας ευχαριστώ όλους για άλλη μια φορά για την τιμή που μας κάνετε να είστε εδώ μαζί μας σήμερα.